

Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
JULIANE KOKOTT
föredraget den 3 juli 2014¹

Mål C-302/13

**flyLAL-Lithuanian Airlines AS, i konkurs
mot
Starptautiskā lidosta Rīga VAS
och
Air Baltic Corporation AS**

(begäran om förhandsavgörande från Augstākās tiesas Senāts (Lettland))

”Förordning (EG) nr 44/2001 — Tillämpningsområde — Begreppet privaträttens område — Skadestånd på grund av att EU:s konkurrenslagstiftning åsidosatts — Erkännande av interimistiska åtgärder och säkerhetsåtgärder — Ordre public”

I – Inledning

1. Förevarande mål ger domstolen möjlighet att inom ramen för rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område² specificera två grundläggande rättsliga begrepp, nämligen privaträttens område och grunderna för rättsordningen (*ordre public*).

2. I detta sammanhang uppkommer för det första frågan om begreppet privaträttens område omfattar möjligheten att göra gällande anspråk vid domstol på grund av överträdelse av konkurrensbestämmelser mot bolag i vilket ett offentligt organ är majoritetsägare. Det ska för det andra klargöras om och, om så är fallet, under vilka villkor verkställighet av säkerhetsåtgärder kan vägras med hänsyn till *ordre public*.

II – Tillämpliga bestämmelser

A – Unionsrätt

3. De tillämpliga primärrättsliga bestämmelserna i förevarande mål utgörs huvudsakligen av artiklarna 81 EG och 82 EG (nu artiklarna 101 FEUF och 102 FEUF)³ och de tillämpliga sekundärrättsliga bestämmelserna utgörs av artiklarna 1, 22, 34 och 35 i förordning (EG) nr 44/2001.

1 — Originalspråk: tyska.

2 — EGT 2001 L 12, s. 1, i den här tillämpliga lydelsen, senast ändrad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1103/2008 av den 22 oktober 2008 (EUT L 304, s. 80).

3 — Det här aktuella konkurrensbegränsande beteendet ägde rum innan Lissabonfördraget trädde i kraft. För att besvara begäran om förhandsavgörande är således enbart artiklarna 81 EG och 82 EG av betydelse. Följande resonemang kan emellertid utan vidare även överföras på artiklarna 101 FEUF och 102 FEUF som huvudsakligen har samma innehåll.

4. I artikel 1.1 i nämnda förordning definieras förordningens materiella tillämpningsområde (*ratione materiae*) på följande sätt:

”Denna förordning är tillämplig på privaträttens område, oberoende av vilket slag av domstol det är fråga om. Den omfattar i synnerhet inte skattefrågor, tullfrågor och förvaltningsrättsliga frågor.”

5. I avsnitt 6 i kapitel II i förordning (EG) nr 44/2001 föreskrivs vissa exklusiva behörigheter. I artikel 22 i nämnda förordning föreskrivs följande:

”Följande domstolar skall, oberoende av parternas hemvist, ha exklusiv behörighet:

...

2) Om talan avser giltighet, ogiltighet eller upplösning av bolag eller andra juridiska personer eller giltighet av beslut av deras organ, domstolarna i den medlemsstat där den juridiska personen har sitt säte ...”

6. I artikel 34 i förordning (EG) nr 44/2001 regleras erkännande av domar från andra medlemsstater. Denna bestämmelse har i utdrag följande lydelse:

”En dom skall inte erkännas om

1. ett erkännande uppenbart strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där domen görs gällande,

...”

7. Artikel 35.1 i förordning (EG) nr 44/2001 som också är av betydelse i samband med erkännande har följande lydelse:

”En dom skall vidare inte erkännas om den strider mot bestämmelserna i avsnitten 3, 4 och 6 i kapitel II ...”

B – Lettisk rätt

8. I förevarande mål är särskilt luftfartslagen (Likums Par aviāciju) och dess genomförandebestämmelser av betydelse.

9. Enligt den lettiska luftfartslagen ska luftfartsoperatörer erlagga avgifter bland annat för användning av flygplatsen.

10. Med denna utgångspunkt föreskrevs vid tiden för omständigheterna i målet i olika dekret att transportörer som trafikerar flygplatsen i Riga kan erhålla en nedsättning av avgifter. Nedsättningens storlek beräknas utifrån det antal passagerare som företaget transporterat från Riga under ett år.

III – Bakgrund till det nationella målet och tolkningsfrågorna

11. AS flyLAL-Lithuanian Airlines (nedan kallat flyLAL) är ett litauiskt lufttransportföretag som har försatts i konkurs och som ansåg sig ha förfördelats på marknaden för luftfartstjänster i förhållande till en konkurrent, närmare bestämt det lettiska lufttransportföretaget AS Air Baltic Corporation (nedan kallat Air Baltic). FlyLAL anförde framför allt att bolaget åsamkats ekonomisk skada till följd av en rättsstridig konkurrenssituation i Lettland och Litauen.

12. År 2008 väckte flyLAL därför talan mot Air Baltic och VAS Starptautiskā lidosta Rīga (nedan kallat Lidosta Rīga), som är en kapitalassociation, i vilket ett offentligt organ som förvaltar flygplatsen är ägare, vid Vilniaus Apygardos Teismas (regiondomstolen i Vilnius) med bland annat yrkande om betalning av 199 830 000 LTL⁴ i skadestånd. Som grund för sin talan gjorde käranden gällande att EU:s konkurrenslagstiftning hade åsidosatts. Käranden anförde i huvudsak att Air Baltic inom ramen för den lettiska politiken för nedsättning av flygplatsavgifter hade missbrukat sin dominerande ställning. Den nedsättning av avgifterna som beviljas i Lettland gav Air Baltic bland annat möjlighet att dumpa priserna. Dessutom ska ett systematiskt beviljande av en nedsättning av flygplatsavgifterna betraktas som ett otillåtet avtal mellan svarandena.

13. Innan en slutlig dom meddelades i målet i huvudsaken förordnade Lietuvos Apeliacinis Teismas (Litauens appellationsdomstol) genom dom av den 31 december 2008 om att Air Baltics och Lidosta Rīgas tillgångar skulle kvarstadsbeläggas med ett belopp motsvarande det yrkade beloppet (nedan kallat interimistiska säkerhetsåtgärder).

14. FlyLAL ansökte därefter om erkännande av domen av den 31 december 2008 och verkställighet av domen vid Rīgas pilsētas priekšpilsētas tiesa (domstolen i distriktet Vidzeme i staden Riga) i Lettland. Denna ansökan beviljades huvudsakligen genom dom av den 19 januari 2012 i första instans, genom vilken domen av den 31 december 2008 erkändes och förklarades vara verkställbar i Republiken Lettland.

15. Den hänskjutande domstolen Augstākās tiesas Senāts (Republiken Lettlands högsta domstol) ska nu till följd av Air Baltics och Lidosta Rīgas överklagande besluta om domen av den 31 december 2008 ska erkännas och verkställas i Lettland.

16. Den hänskjutande domstolen önskar för det första få klarhet i huruvida det litauiska skadeståndsförfarandet – konkret domen av den 31 december 2008 – faller inom privaträttens område i den mening som avses i artikel 1 i förordning (EG) nr 44/2001. Skulle det förhålla sig på det sättet, är det för det andra nödvändigt att klargöra om de lettiska domstolarna inte redan hade exklusiv behörighet inom ramen för skadeståndsförfarandet enligt artikel 22 i förordning (EG) nr 44/2001. Skulle detta stämma, uppkommer för det tredje frågan om Augstākās tiesas Senāts enligt artikel 35.1 i förordning (EG) nr 44/2001 ska vägra erkänna domen av den 31 december 2008 på grund av att artikel 22 i nämnda förordning åsidosatts. Augstākās tiesas Senāts önskar slutligen för det fjärde få klarhet i huruvida ett erkännande av den aktuella domen är förenligt med grunderna för rättsordningen i Republiken Lettland i den mening som avses i artikel 34.1 i förordning (EG) nr 44/2001. Domen av den 31 december 2008 innehåller enbart en knapphändig redogörelse för beräkningen av det belopp som yrkats och som är mycket högt. Eftersom ett konkursförfarande inlemts mot den litauiska käranden skulle svarandena för det andra för det fall att talan ogillades, inte ha någon realistisk möjlighet att erhålla ersättning för den skada som de åsamkats till följd av de interimistiska säkerhetsåtgärderna. Härigenom kan Republiken Lettland som innehar 100 procent respektive 52,6 procent av andelarna i svarandebolagen åsamkas avsevärd skada som påverkar statens ekonomiska intressen och dess säkerhet.

17. Augstākās tiesas Senāts har mot denna bakgrund beslutat att vilandeförklara målen och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

- 1) Ska ett mål i vilket käranden yrkar att få ersättning för skada och att domstolen ska fastställa att svarandena har handlat på ett otillåtet sätt genom att ingå ett otillåtet avtal och missbruka sin dominerande ställning, och som bygger på tillämpning av rättsakter med allmän giltighet i en annan medlemsstat, anses falla inom privaträttens område i den mening som avses i förordningen, mot bakgrund av att otillåtna avtal är ogiltiga från och med den tidpunkt då de

4 — Detta motsvarar ca 58 000 000 euro.

ingås, medan antagandet av en bestämmelse är en handling från statens sida inom det offentligrättsliga området (*acta iure imperii*), på vilken de folkrättsliga regler som föreskriver att en stat ska ha immunitet mot rättsliga förfaranden vid domstolar i andra stater är tillämpliga?

- 2) Om den första frågan besvaras jakande (målet faller inom privaträttens område i den mening som avses i förordningen), ska skadeståndsförfarandet då anses vara ett mål som rör giltigheten av bolagsorganens beslut i den mening som avses i artikel 22.2 i förordningen, vilket enligt artikel 35.1 gör det möjligt att inte erkänna domen?
- 3) Om föremålet för talan i skadeståndsförfarandet omfattas av tillämpningsområdet för artikel 22.2 i förordningen (exklusiv behörighet), är domstolen i den medlemsstat där verkställighet begärs då skyldig att pröva om villkoren i artikel 35.1 i förordningen är uppfyllda beträffande erkännandet av en dom i vilken det förordnas om interimistiska åtgärder?
- 4) Kan bestämmelsen om grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i artikel 34.1 i förordningen tolkas så, att ett erkännande av en dom i vilken det förordnas om interimistiska åtgärder strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i en medlemsstat om, för det första, huvudskälet till förordnandet om interimistiska åtgärder är att det yrkade beloppet är mycket högt utan att det har gjorts någon välgrundad och motiverad beräkning och, för det andra, ett erkännande och en verkställighet av nämnda dom kan åsamka svarandena skada som käranden, som är ett bolag som har försatts i konkurs, inte kommer att kunna ersätta om talan ogillas i skadeståndsförfarandet, vilket skulle kunna påverka de ekonomiska intressena hos den stat i vilken erkännande begärs och följaktligen äventyra statens säkerhet, mot bakgrund av att Republiken Lettland äger 100 procent av aktierna i Lidosta Rīga och 52,6 procent av aktierna i AS Air Baltic Corporation?

IV – Rättslig bedömning

A – Den första tolkningsfrågan

18. Med sin första tolkningsfråga vill Augstākās tiesas Senāts i huvudsak få veta huruvida det litauiska skadeståndsförfarandet och, konkret, domen av den 31 december 2008 faller inom privaträttens område i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning (EG) nr 44/2001.

19. För besvarandet av denna fråga ska det inledningsvis klargöras vad som avses med privaträttens område i den mening som avses i förordning nr 44/2001. I detta sammanhang ska domstolens praxis avseende detta kriterium granskas (nedan punkt 1) och de slutsatser som dras sedan tillämpas på omständigheterna i det nationella målet (nedan punkt 2).

1. De kriterier som fastställs i rättspraxis

20. Enligt EU-domstolens praxis⁵ ska begreppet ”privaträttens område” tolkas självständigt enligt unionsrätten, och hänsyn ska tas till ändamålet i förordning (EG) nr 44/2001 och systematiken i denna förordning och de allmänna rättsprinciper som kan härledas ur de nationella rättsordningarna som helhet.⁶

5 — Se i detta avseende översikten i generaladvokaten Trstenjaks förslag till avgörande i målet Sapir m.fl. (C-645/11, EU:C:2012:757, punkterna 47–69).

6 — Se bland annat dom LTU/ Eurocontrol (29/76, EU:C:1976:137, punkt 3), dom Rüffer (814/79, EU:C:1980:291, punkt 7), dom Sonntag (C-172/91, EU:C:1993:144, punkt 18), dom Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, punkt 28), dom Préservatrice Foncière TIARD (C-266/01, EU:C:2003:282, punkt 20), dom Blijdenstein (C-433/01, EU:C:2004:21, punkt 24), dom Lechouritou m.fl. (C-292/05, EU:C:2007:102, punkt 29) och dom Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 41).

21. Såvida förordning (EG) nr 44/2001 ersätter⁷ Brysselkonventionen⁸ såvitt avser förbindelserna mellan medlemsstaterna, är domstolens tolkning av Brysselkonventionen tillämplig på motsvarande bestämmelser i förordning (EG) nr 44/2001.⁹ Det förhåller sig på så sätt med avseende på artikel 1.1 i förordning (EG) nr 44/2001 som har samma placering och samma funktion som artikel 1.1 i Brysselkonventionen.¹⁰

22. Det följer av fast praxis avseende ovannämnda bestämmelser att domstolsavgöranden på grund av *de faktorer som karakteriserar rättsförhållandet mellan parterna* eller på grund av *föremålet för tvisten* kan uteslutas från tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 44/2001.¹¹

23. För att fastställa om målet faller inom privaträttens område ska inledningsvis de faktorer som karakteriserar rättsförhållandet mellan parterna i det nationella målet granskas (nedan punkt 2a) och därefter, för att identifiera föremålet för tvisten i det nationella målet (nedan punkt 2b), de sakförhållanden som ligger till grund för kravet klargöras samt grunderna för talan och de närmare bestämmelserna om hur talan ska väckas och föras undersökas.¹²

2. Tillämpning av de kriterier som fastställts i rättspraxis på omständigheterna i det nationella målet

24. Inledningsvis ska rättsförhållandet mellan käranden och svarandena i det nationella målet granskas inom ramen för vilket den påstådda överträdelsen av EU:s konkurrenslagstiftning ägde rum, på grundval av vilken begäran om ersättning för skada framställts.

a) Faktorer som karakteriserar rättsförhållandet mellan parterna

25. Såsom framgår av begäran om förhandsavgörande är Lidosta Rīga och Air Baltic, som är två bolag i vilka Republiken Lettland innehar 100 procent respektive 52,6 procent av andelarna, parter i tvisten i det nationella målet.

26. En tillämpning av förordning (EG) nr 44/2001 kan emellertid inte redan uteslutas av det skälet. Avgörande är däremot om det ifrågasatta rättsförhållandet har ett samband med myndighetsutövning.¹³ Om det *inte* förhåller sig på det sättet kan förordning (EG) nr 44/2001 vara tillämplig.

27. Denna fråga kommer att diskuteras nedan i samband med rättsförhållandet mellan de enskilda parterna i det nationella målet.

7 — Se artikel 68.1 i förordning (EG) nr 44/2001.

8 — Konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, EGT C 15, 1997, s. 30).

9 — Dom Draka NK Cables m.fl. (C-167/08, EU:C:2009:263, punkt 20), dom SCT Industri (C-111/08, EU:C:2009:419, punkt 22), dom German Graphics Graphische Maschinen (C-292/08, EU:C:2009:544, punkt 27), dom Realchemie Nederland (C-406/09, EU:C:2011:668, punkt 38), dom Sapir m.fl. (C-645/11, EU:C:2013:228, punkt 31) och dom Sunico m.fl. (C-49/12, EU:C:2013:545, punkt 32).

10 — Se i detta avseende vad gäller artikel 1.2 b dom SCT Industri (C-111/08, EU:C:2009:419, punkt 23).

11 — Se, bland annat, dom LTU/Eurocontrol (29/76, EU:C:1976:137, punkt 4), dom Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, punkt 29), dom Préservatrice Foncière TIARD (C-266/01, EU:C:2003:282, punkt 21), dom Lechouritou m.fl. (C-292/05, EU:C:2007:102, punkt 30), dom Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 42), dom Realchemie Nederland (C-406/09, EU:C:2011:668, punkt 39), dom Sapir m.fl. (C-645/11, EU:C:2013:228, punkt 32), dom Sunico m.fl. (C-49/12, EU:C:2013:545, punkt 33) och dom Schneider (C-386/12, EU:C:2013:633, punkt 18).

12 — Dom Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, punkt 31), dom Préservatrice Foncière TIARD (C-266/01, EU:C:2003:282, punkt 23), dom Frahuil (C-265/02, EU:C:2004:77, punkt 20), dom Sapir m.fl. (C-645/11, EU:C:2013:228, punkt 34) och dom Sunico m.fl. (C-49/12, EU:C:2013:545, punkt 35).

13 — Dom LTU/Eurocontrol (29/76, EU:C:1976:137, punkt 4), dom Rüffer (814/79, EU:C:1980:291, punkt 8), dom Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, punkt 30), dom Préservatrice Foncière TIARD (C-266/01, EU:C:2003:282, punkt 22), dom Lechouritou m.fl. (C-292/05, EU:C:2007:102, punkt 31), dom Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 43), dom Mahamdia (C-154/11, EU:C:2012:491, punkt 56), dom Sapir m.fl. (C-645/11, EU:C:2013:228, punkt 33) och dom Sunico m.fl. (C-49/12, EU:C:2013:545, punkt 34).

i) Rättsförhållandet mellan flyLAL och Air Baltic

28. Med avseende på rättsförhållandet mellan flyLAL och Air Baltic behöver frågan om de faktorer som karakteriserar rättsförhållandet inte prövas närmare.

29. De båda bolagen konkurrerar med varandra på marknaden för luftfartstjänster som tjänsteleverantörer och på marknaden för utnyttjande av flygplatsen som köpare. Parterna utövar härvid inte offentligrättsliga befogenheter i förhållande till varandra, vilka inte tillkommer enskilda.¹⁴

ii) Rättsförhållandet mellan flyLAL och Lidosta Rīga

30. Rättsförhållandet mellan flyLAL och Lidosta Rīga präglas emellertid inte heller av myndighetsutövning.

31. FlyLAL:s utnyttjande av flygplatsen i Riga mot betalning av flygplatsavgifter står i centrum för rättsförhållandet. Utnyttjandet av flygplatsen består huvudsakligen i hantering av luftfartyg, passagerare och frakt. Republiken Lettland agerar gentemot flygplatsanvändare, genom sitt dotterbolag Lidosta Rīga i vilket den innehar 100 procent av aktierna, genom att öppna marknaden för flygplatstjänster på flygplatsen i Riga således inom privaträttens område.¹⁵ Alla andra privata aktörer, till exempel operatörer av privata flygplatser, kan tillhandahålla sådana tjänster på samma villkor.¹⁶

32. Den omständigheten att Lidosta Rīga vid fastställandet av avgifter och framför allt vid beslutet att bevilja eller vägra nedsättning ska iaktta allmän lagstiftning i Republiken Lettland föranleder inte heller någon annan slutsats. Detta samband avser nämligen förhållandet mellan Förbundsrepubliken Lettland som aktieägare och Lidosta Rīga som dess helägda dotterbolag och är inte tillämpligt på förhållandet mellan Lidosta Rīga och flyLAL som flygplatsanvändare.

33. Huruvida Lidosta Rīga har rätt att använda de avgifter som det uttagit efter eget skön eller om det i detta avseende ska iaktta bestämmelser i lag saknar också betydelse. Denna aspekt karaktäriserar nämligen inte heller dess rättsförhållande till dem som använder flygplatsen, såsom flyLAL, utan rättsförhållandet mellan Lidosta Rīga och dess aktieägare, Republiken Lettland, som ska skiljas från förnämnda rättsförhållande.

34. Den aktuella situationen skiljer sig således från de faktiska omständigheterna i domen LTU.¹⁷ I det målet rörde det sig visserligen också om avgifter för tjänster som tillhandahölls i samband med luftfart, konkret var det emellertid inte fråga om avgifter för en *ekonomisk* flygplatsanvändning. Det rörde sig däremot om vägavgifter för utnyttjande av *flygsäkerhetstjänster*, det vill säga avgifter för ursprungligen offentligrättsliga behov, såsom kontroll och övervakning av luftrummet,¹⁸ som en internationell flygplansövervakningsorganisation, tog ut.

14 — Se avseende detta kriterium dom LTU/Eurocontrol (29/76, EU:C:1976:137, punkt 4), dom Sonntag (C-172/91, EU:C:1993:144, punkt 22), dom Préservatrice Foncière TIARD (C-266/01, EU:C:2003:282, punkt 30), dom Lechouritou m.fl. (C-292/05, EU:C:2007:102, punkt 34) och dom Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 44).

15 — I detta avseende ska åtskillnad göras mellan, å ena sidan, statens roll som aktieägare i ett företag och, å andra sidan, statens roll då den ägnar sig åt myndighetsutövning. Se, för ett liknande resonemang, även dom kommissionen/EDF (C-124/10 P, EU:C:2012:318, punkt 80).

16 — I rådets direktiv 96/67/EG av den 15 oktober 1996 om tillträde till marknaden för markttjänster på flygplatserna inom gemenskapen (EGT L 272, s. 36), framför allt i artikel 2 d och g i nämnda direktiv, bekräftas för övrigt att dessa tjänster inte utgör myndighetsutövning, utan tjänster som tillhandahålls i ett jämbördigt förhållande.

17 — Dom LTU/Eurocontrol (29/76, EU:C:1976:137).

18 — Avseende den offentligrättsliga karaktären av den verksamhet som Eurocontrol utövade se även dom SAT Fluggesellschaft (C 364/92, EU:C:1994:7, punkterna 27–29).

35. Domstolen slog i domen i målet LTU enbart med beaktande av sådana vägavgifter fast att en "offentligrättslig befogenhet" utövats.¹⁹ I domen i målet LTU förelåg följaktligen, till skillnad från i förevarande fall, faktorer som typiskt sett kännetecknar ett underordnat förhållande, som talade för att offentligrättslig befogenhet hade utövats.

36. Den åtskillnad som gjordes här mellan tillhandahållande av flygsäkerhetstjänster som har ett samband med utövandet av offentligrättsliga befogenheter, å ena sidan, och öppnandet av marknaden för flygplatstjänster, å andra sidan, för att definiera begreppet "privaträttsens område" är dessutom förenlig med liknande resonemang som domstolen fört på konkurrensrättens område.

37. Domstolen har i detta sammanhang i vissa domar redan tagit ställning till klassificeringen av verksamhet som utövas av ledningsenheter vid flygplatserna. Den har härvid genomgående dragit slutsatsen att tillhandahållande av "flygplatstjänster mot ersättning, bland annat i form av flygplatsavgifter" utgör en ekonomisk verksamhet och ska således i princip bedömas utifrån EU:s konkurrenslagstiftning.²⁰ Härvid saknar det betydelse om den aktuella inrättningen har ställning som privat- eller offentligrättsligt subjekt eller om verksamheten är lönsam.²¹

38. Mellan den avgränsning som är relevant för artikel 1.1 i förordning (EG) nr 44/2001 mellan rättsförhållanden som har en *privaträttslig* och *offentligrättslig* prägel, å ena sidan, och avgränsningen mellan *ekonomisk* verksamhet och myndighetsutövning, å andra sidan, föreligger följaktligen inte enbart en likhet vad gäller terminologin, utan även innehållsmässigt ett samspel som motiverar en tillämpning av samma bedömningskriterier. Domstolen verkar uppenbarligen också ha intagit detta synsätt när den i den konkurrensrättsliga domen SAT Fluggesellschaft hänvisat till domen LTU.²² Härav kan slutsatsen dras att frågan om förordning (EG) nr 44/2001 är tillämplig ska bedömas enligt samma krav som domstolen utvecklat för kriteriet ekonomisk verksamhet inom konkurrensrätten. I annat fall skulle skillnader i bedömningen uppkomma som är svåra att förklara om en ursprungligen ekonomisk verksamhet inte ansågs ha privaträttslig prägel.

39. De faktorer som karaktäriserar rättsförhållandet mellan Lidosta Riga och käranden i det nationella målet har således ingen prägel av myndighetsutövning, utan är av ekonomisk-privaträttslig karaktär, eftersom det huvudsakligen rör sig om tillhandahållande av flygplatstjänster mot ersättning.

b) Föremålet för tvisten

40. Det ska i det följande prövas huruvida de slutsatser som dragits med avseende på de faktorer som karaktäriserar rättsförhållandet mellan parterna även bekräftas av tvisteföremålet.

41. Det ska i detta sammanhang inledningsvis påpekas att det, såsom regeringen i Republiken Lettland och Lidosta Riga anför, med hänsyn till de uppgifter som den nationella domstolen lämnat, kan ifrågasättas om det föreligger ett konkurrensbegränsande avtal till nackdel för käranden i det nationella målet och att det dessutom är långt ifrån fastställt att Lidosta Riga missbrukat sin dominerande ställning på grund av att Lidosta Riga är skyldig att iaktta de lagstadgade

19 — Dom LTU/Eurocontrol (29/76, EU:C:1976:137, punkt 4).

20 — Se dom Aéroports de Paris/kommission (C-82/01 P, EU:C:2002:617, punkt 78) och dom Mitteldeutsche Flughafen m.fl. (C-288/11 P, EU:C:2012:821, punkt 40).

21 — Se dom Aéroports de Paris/kommissionen (C-82/01 P, EU:C:2002:617, punkt 75), dom MOTOE (C-49/07, EU:C:2008:376, punkterna 21 och 22), dom Selex Sistemi Integrati/kommissionen (C-113/07 P, EU:C:2009:191, punkt 69) och dom Mitteldeutsche Flughafen m.fl. (C-288/11 P, EU:C:2012:821, punkt 50).

22 — Dom SAT Fluggesellschaft (C-364/92, EU:C:1994:7, punkt 28).

bestämmelserna i Lettland.²³ Domstolen ska i förevarande mål således inte pröva huruvida det föreligger ett åsidosättande av konkurrenslagstiftningen, utan den ska, utifrån om målet faller inom privaträttens område, granska föremålet för tvisten i det nationella målet där ett yrkande om skadestånd på grund av åsidosättande av artiklarna 81 EG och 82 EG står i centrum.²⁴

42. Avgörande för bedömningen av föremålet för tvisten är därvid bakgrunden till kravet i fråga. Om det krav som görs gällande har sitt ursprung i utövandet av offentliga maktbefogenheter omfattas det *inte* av privaträttens område.²⁵ Dock är det inte tillräckligt med varje form av samband med utövandet av offentliga maktbefogenheter. Det som är avgörande är i stället att den faktiska handling som ger upphov till kravet utgör ett utövande av offentliga maktbefogenheter.²⁶

43. Av de faktorer som karakteriserar det undersökta rättsförhållandet mellan parterna, som utgör grunden för det skadestånd som yrkats, framgår att det i förevarande fall inte rör sig om ett utövande av offentliga maktbefogenheter. Denna slutsats påverkas varken av att skadeståndsanspråk på grund av åsidosättande av EU:s konkurrenslagstiftning är av genuin unionsrättslig natur (se i detta avseende nedan punkt i) eller av de särskilda omständigheterna i förevarande fall, framför allt myndigheternas medverkan (se nedan punkt ii).

i) Huruvida förordning (EG) nr 44/2001 är tillämplig på konkurrensrättsliga skadeståndsanspråk

44. I det följande ska inledningsvis allmänt den rättsliga grunden och den normativa miljön för konkurrensrättsliga skadeståndsanspråk undersökas. Mot denna bakgrund kommer därefter föremålet för tvisten i det nationella målet att bedömas.

– Huruvida skadeståndsansvar för bolag som deltar i en konkurrensbegränsande samverkan utgör en genuint unionsrättslig princip

45. Skadeståndsansvar för bolag som deltar i en konkurrensbegränsande samverkan eller bolag som har en dominerande ställning som har missbrukat sitt inflytande på marknaden utgör en unionsrättslig princip som direkt härrör ur primärrätten.²⁷

46. Domstolen har redan vid flera tillfällen slagit fast att med hänsyn till att artikel 81 EG har direkt effekt i förhållandena mellan enskilda och ger rättigheter för enskilda,²⁸ skulle den ändamålsenliga verkan av det förbud som stadgas i denna bestämmelse kunna ifrågasättas om inte varje person kan begära ersättning för en skada som ett avtal eller ett handlande som kan begränsa eller snedvrider konkurrensen påstås ha orsakat honom eller henne.²⁹

23 — Enligt domstolens praxis avser artiklarna 81 och 82 EG nämligen enbart sådant konkurrensbegränsande agerande som företagen på eget initiativ har medverkat till. De är däremot inte tillämpliga om företagen åläggs att agera på ett konkurrensbegränsande sätt i nationell lagstiftning, eller om denna lagstiftning ger upphov till ett rättsligt ramverk som omöjliggör ett konkurrensmässigt beteende från företagens sida, se dom kommissionen och Frankrike/Ladbroke Racing (C-359/95 P och C-379/95 P, EU:C:1997:531, punkterna 33 och 34 och där angiven rättspraxis). Om ett (offentligrättsligt) företag däremot till följd av detta samband inte anses ha agerat självständigt, kan i förekommande fall en konkurrensbegränsande nationell åtgärd anses föreligga, som skulle kunna upphäva den ändamålsenliga verkan med de konkurrensbestämmelser som är tillämpliga på företagen och som likaså omfattas av artiklarna 81 EG och/eller 82 EG jämförda med artikel 10 EG (numera artikel 4.3 FEU) som medför en skyldighet till lojalt samarbete. En eventuell talan om skadestånd ska i det fallet emellertid väckas mot själva medlemsstaten och inte mot det "bundna" företaget vars agerande i förhållande till andra ekonomiska aktörer är motiverat, se dom CIF (C-198/01, EU:C:2003:430, punkt 54).

24 — I den första tolkningsfrågan anges i detta avseende följande: "... ett mål i vilket käranden yrkar ersättning för skada och att domstolen ska fastställa att svarandena har handlat på ett otillåtet sätt genom att ingå ett otillåtet avtal och missbruka sin dominerande ställning ..."

25 — Dom Rüffer (814/79, EU:C:1980:291, punkt 15) och dom Lechouritou m.fl. (C-292/05, EU:C:2007:102, punkt 41).

26 — Se dom LTU/Eurocontrol (29/76, EU:C:1976:137, punkt 4), dom Rüffer (814/79, EU:C:1980:291, punkt 15) och dom Lechouritou m.fl. (C-292/05, EU:C:2007:102, punkt 41).

27 — Se i detta avseende i samband med artikel 81 EG mitt förslag till avgörande KONE m.fl. (C-557/12, EU:C:2014:45, punkterna 25–30).

28 — Domen Manfredi m.fl. (C-295/04-C-298/04, EU:C:2006:461, punkt 39).

29 — Dom Courage och Crehan (C-453/99, EU:C:2001:465, punkt 26).

47. Även om domstolen hittills inte har haft tillfälle att avgöra detta, råder det inte något tvivel om att detta även ska gälla för den andra centrala regeln i EU:s konkurrenslagstiftning, nämligen artikel 82 EG.

– En motsvarande talan om ersättning faller i princip inom privaträttens område

48. Ur den europeiska civilprocessrättens perspektiv faller en talan om ersättning för skada som väcks mot bolag som åsidosatt artiklarna 81 EG och/eller 82 EG i princip inom privaträttens område i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning (EG) nr 44/2001.³⁰ Europeiska kommissionen har nyligen återigen betonat detta i sitt förslag till ett konkurrensrättsligt genomförandedirektiv.³¹

ii) De särskilda omständigheterna i förevarande fall föranleder ingen annan bedömning

49. Med hänsyn till de särskilda omständigheterna i förevarande mål, nämligen att aktierna i det bolag mot vilket talan om skadestånd väckts innehas av offentligrättsliga organ och framför allt den omständigheten att åsidosättandet av konkurrenslagstiftningen antas följa av lagstiftning i den lettiska staten, uppkommer emellertid frågan om denna privaträttsliga klassificering även kan vara tillämplig i förevarande fall.

50. Denna fråga ska enligt min mening besvaras jakande. För detta talar följande två aspekter:

– Enhetlig tillämpning av unionsrätten

51. Såsom redan anförts ovan i punkt 38 ska med avseende på tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 44/2001 samma kriterier tillämpas vid avgränsningen mellan rättsförhållanden som har *privaträttslig* prägel och rättsförhållanden som har prägel av *myndighetsutövning* som vid avgränsningen mellan *ekonomisk* verksamhet och sådan verksamhet som utövas av företag som innebär *myndighetsutövning* i den mening som avses i artiklarna 81 EG och 82 EG.

52. I anknytning till detta kan inte heller vad gäller frågan om föremålet för tvisten, i vilken det slutligen rör sig om huruvida den handling som ger upphov till kravet utgör ett utövande av offentliga maktbefogenheter,³² en offentligrättslig prägel förnekas. För det första sammanhänger nämligen det beteende som utgör ett åsidosättande av konkurrensrätten som ger upphov till kravet, det vill säga här Lidosta Rīgas uttag av olika flygplatsavgifter, direkt med den ekonomiska verksamhet som bedrivs av det berörda företaget, nämligen drift av en flygplats. För det andra kan artiklarna 81 EG och 82 EG som ger upphov till kravet enbart tillämpas när den verksamhet som det skadeståndsskyldiga företaget bedriver inte utgör myndighetsutövning utan ekonomisk verksamhet.

53. Härav följer att den anhängiggjorda talan om ersättning för skada (och det interimistiska förfarandet) faller inom privaträttens område i den mening som avses i artikel 1.1 i rådets förordning (EG) nr 44/2001.

30 — Se i detta avseende även mål CDC/Evonik Degussa m.fl. (C-352/13, EUT. 2013, C 298, s. 2) vilket fortfarande är anhängigt.

31 — Se förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell lagstiftning för överträdelse av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser (COM(2013) 404 final), i vilket det på sidan 6 hänvisas till förordning (EG) nr 44/2001. Se dessutom kommissionens tillkännagivande om samarbete mellan kommissionen och EU-medlemsstaternas domstolar vid tillämpning av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget (EUT 2004, C 101, s. 54, punkt 3 och fotnot 4).

32 — Se dom LTU/Eurocontrol (29/76, EU:C:1976:137, punkt 4), dom Rüffer (814/79, EU:C:1980:291, punkt 15) och dom Lechouritou m.fl. (C-292/05, EU:C:2007:102, punkt 41).

54. Det förhållandet att de omständigheter som enligt klaganden ger upphov till kravet inte enbart anknyter till unionsrättens konkurrenslagstiftning utan även till den nationella luftfartsrätten medför ingen annan bedömning. Förevarande talan om ersättning för skada riktar sig nämligen inte mot den lettiska lagstiftningen och således inte mot en handling från statens sida inom det offentlighetsrättsliga området (*acta iure imperii*), vilket kommer att diskuteras avslutningsvis i det följande.

– Talan om ersättning för skada riktar sig inte mot en handling från statens sida inom det offentlighetsrättsliga området (*acta iure imperii*)

55. Av beslutet om hänskjutande framgår att den hänskjutande domstolen uppenbarligen anser att käranden i det nationella målet genom sin talan om ersättning för skada riktat kritik mot Republiken Lettlands lagstiftning.

56. Det ska i detta sammanhang inledningsvis påpekas att statens ansvar för en handling från statens sida inom det offentlighetsrättsliga området inte omfattas av tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 44/2001. Den omarbetade förordningen (EG) nr 44/2001 som har bindande verkan från den 10 januari 2015 innehåller i detta avseende ett klargörande tillägg till rättsakten.³³

57. Dessutom kan en stat enligt den allmänt erkända principen angående statsimmunitet - *par in parem non habet imperium* - på grund av en handling från statens sida inom det offentlighetsrättsliga området inte underkastas en annan stats jurisdiktion.³⁴

58. Trots detta är de betänkligheter som den nationella domstolen uttryckt enligt min mening ogrundade.

59. För det första är syftet med den talan som anhängiggjorts inom ramen för det litauiska målet i huvudsaken inte att få till stånd en normprövning, utan enbart att få ersättning för de skador som åsamkats till följd av en överträdelse av konkurrensreglerna. Även om ökningen av antalet skadeståndsförfaranden i konkurrensärenden, såsom domstolen betonat vid ett flertal tillfällen, på ett väsentligt sätt bidrar till att bevara en effektiv konkurrens i unionen³⁵ och därför även ligger i allmänintresset, innebär inte detta att en talan om ersättning för skada som väckts mot ett eller flera privata bolag i vilket eller vilka aktierna innehas av ett offentlighetsrättsligt organ ska betraktas som ett förfarande för kontroll av statliga rättsakter. Detta gäller till och med när den aktuella överträdelsen av konkurrensreglerna genom statliga rättsakter, här i form av de lettiska bestämmelserna om flygplatsavgifter, i vart fall haft en indirekt verkan.

60. För det andra medför inte heller en ogiltigförklaring av en rättshandling enligt artikel 81.2 EG som den nationella domstolen anført en annan bedömning.

61. Det förhållandet att ett åsidosättande av förbudet mot konkurrensbegränsande samverkan enligt artikel 81.2 EG även innebär att det konkurrensbegränsande avtalet är ogiltigt hänför sig nämligen enbart till det konkreta avtalet, det vill säga till det avtal som reglerar det ekonomiska förhållandet mellan Lidosta Riga och Air Baltic, men inte till den lettiska lagstiftning som påstås ha påverkat avtalet indirekt. För det fall att lagstiftningen faktiskt strider mot unionens konkurrenslagstiftning, kan visserligen unionsrättens företrädare utgöra hinder mot en tillämpning av nämnda lagstiftning. Detta är emellertid inte en direkt följd av skadeståndstalan.

33 — Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (omarbetning) (EUT L 351, s. 1).

34 — Se dom Mahamdia (C-154/11, EU:C:2012:491, punkt 54).

35 — Se, för ett liknande resonemang, Courage och Crehan (C-453/99, EU:C:2001:465, punkterna 26 och 27), dom Manfredi m.fl. (C-295/04–C-298/04, EU:C:2006:461, punkt 91), dom Pfeiderer (C-360/09, EU:C:2011:389, punkt 28) och dom Donau Chemie m.fl. (C-536/11, EU:C:2013:366, punkt 23).

62. En automatisk ogiltigförklaring av en rättshandling enligt artikel 81.2 EG innebär i vart fall inte att en subjektiv talan om skadestånd ska betraktas som ett objektivet förfarande för kontroll av nationell lagstiftning.

3. Slutsats i denna del

63. Den första tolkningsfrågan ska således besvaras så, att en tvist avseende interimistiska åtgärder som de som är aktuella i det nationella målet inom ramen för vilket ett privaträttsligt lufttransportföretag i målet i huvudsaken på grund av överträdelser av EU:s konkurrenslagstiftning begärt skadestånd av bland annat ett bolag i vilket ett offentligrättsligt organ innehar aktier som möjliggör för lufttransportföretaget att använda flygplatsen mot betalning av flygplatsavgifter faller inom privaträttens område i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning (EG) nr 44/2001, även om flygplatsavgifter och eventuella nedsättningar av dessa avgifter regleras i den nationella lagstiftningen.

B –*Den andra och den tredje tolkningsfrågan*

64. Den nationella domstolen vill genom den andra och den tredje frågan, vilka kan behandlas gemensamt, få klarhet i huruvida ett konkurrensrättsligt skadeståndsförfarande som det som är aktuellt i det nationella målet kan anses vara ett mål som rör giltigheten av bolagsorganens beslut i den mening som avses i artikel 22.2 i förordning (EG) nr 44/2001. Om det förhåller sig på det sättet, vill den därutöver få klarhet i huruvida artikel 35.1 jämförd med artikel 22.2 i förordning nr 44/2001, för det fall att målet i huvudsaken genomförs i en annan domstol än en domstol som är behörig enligt artikel 22.2 i förordning (EG) nr 44/2001, även utgör hinder mot att erkänna en dom om interimistiska säkerhetsåtgärder som meddelats av den andra domstolen.

65. Den andra tolkningsfrågan ska besvaras nekande. Den tredje frågan behöver således inte prövas.

66. Föremålet för talan i målet i huvudsaken och i det interimistiska förfarandet som det rör sig om i den tvist som anhängiggjorts i det nationella målet består i huvudsak i ett yrkande av käranden om ersättning för skada och inte i ett yrkande om ”giltighet, ogiltighet eller upplösning av bolag ... eller giltighet av beslut av deras organ” i den mening som avses i artikel 22.2 i förordning (EG) nr 44/2001.

67. Käranden har genom sin talan om ersättning för skada visserligen indirekt även kritiserat Lidosta Rīgas avgiftspolitik som trots att den fastställts i lag även kunde ha kommit till uttryck i beslut av Lidosta Rīgas bolagsmän och styrelse.

68. Artikel 22.2 i förordning (EG) nr 44/2001 är emellertid en undantagsbestämmelse och ska således tolkas restriktivt. Syftet med denna bestämmelse är att koncentrera domstolarnas behörighet till den ort där bolaget har sitt säte i sådana mål som direkt avser de tvisteföremål som på ett uttömmande sätt anges i bestämmelsen. Eftersom det i förevarande fall emellertid inte är fråga om en talan om ogiltigförklaring som direkt riktar sig mot ett beslut – ett konkret beslut har nämligen inte ens angetts eller kritiserats i målet i huvudsaken – är artikel 22.2 i förordning (EG) nr 44/2001, liksom artikel 35 i nämnda förordning, inte heller tillämplig i förevarande fall, i den mån som det i denna artikel hänvisas till artikel 22.

69. Den andra tolkningsfrågan ska således bevaras så, att ett skadeståndsförfarande som det som är aktuellt i målet i huvudsaken inte kan anses vara ett mål som rör giltigheten av bolagsorganens beslut i den mening som avses i artikel 22.2 i förordning (EG) nr 44/2001.

C – Den fjärde tolkningsfrågan

70. Augstākās tiesas Senāts vill genom sin fjärde tolkningsfråga få klarhet i huruvida ett erkännande av en dom om interimistiska säkerhetsåtgärder strider mot grunderna för rättsordningen i en medlemsstat om, för det första, det avsevärda belopp som säkerställts genom kvarstad inte motiverats och, för det andra, en skada kan åsamkas som inte kommer att kunna ersättas, vilket skulle påverka de ekonomiska intressena hos den stat i vilken erkännande begärs och följaktligen kunna äventyra statens säkerhet.

1. Bestämmelsen om ordre public i domstolens praxis

71. Artikel 34 i förordning nr 44/2001 ska tolkas restriktivt enligt fast rättspraxis,³⁶ eftersom den utgör ett hinder för genomförandet av ett av de grundläggande målen med denna förordning.³⁷ Klausulen om *ordre public* i denna bestämmelse ska endast tillämpas i undantagsfall.³⁸

72. I detta sammanhang står det visserligen i princip medlemsstaterna fritt att, med stöd av förbehållet i artikel 34 punkt 1 i förordning nr 44/2001, i enlighet med sin nationella begreppsbildning bestämma vilka krav som grunderna för rättsordningen ställer, men gränserna för begreppet *ordre public* ska omfattas av tolkningen av denna förordning.³⁹ Det är följaktligen visserligen inte domstolens uppgift att definiera vad som utgör *ordre public* i en medlemsstat, det ankommer på domstolen att kontrollera gränserna inom vilka en domstol i en medlemsstat kan tillämpa detta begrepp för att inte erkänna en dom från en annan medlemsstat.⁴⁰ Generellt kan domstolen i den stat där domen görs gällande inte kontrollera om domstolen i ursprungsstaten har gjort en riktig rättslig bedömning och en riktig bedömning av de faktiska omständigheterna.⁴¹

73. En tillämpning av bestämmelsen om *ordre public* i artikel 34 punkt 1 i förordning nr 44/2001 kan således endast komma i fråga i det fall då erkännandet eller verkställandet av den dom som har meddelats i en annan medlemsstat på ett icke godtagbart sätt skulle innebära en konflikt med rättsordningen i den stat där domen görs gällande, eftersom det skulle strida mot en grundläggande princip. Det sistnämnda innebär att det måste vara fråga om ett *uppenbart åsidosättande av en rättsregel* som anses vara av *grundläggande betydelse i rättsordningen* i den stat där domen görs gällande eller av en rättighet som anses vara *en grundläggande rättighet* i denna rättsordning.⁴²

36 — Denna rättspraxis rörde visserligen den konvention som föregick förordning (EG) nr 44/2001, men den kan tillämpas vid tolkningen av artikel 34.1 i denna. Se i detta avseende mitt förslag till avgörande i målet Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:247, punkt 71).

37 — Se, för ett liknande resonemang, dom Solo Kleinmotoren (C-414/92, EU:C:1994:221, punkt 20), dom Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, punkt 21), dom Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, punkt 26), dom Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 55), dom Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, punkt 33), dom Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, punkt 48) och dom Salzgitter Mannesmann Handel (C-157/12, EU:C:2013:597, punkt 28).

38 — Se, för ett liknande resonemang, dom Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61, punkt 21), Hendrikman och Feyen (C-78/95, EU:C:1996:380, punkt 23), dom Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, punkt 21), dom Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, punkt 26), dom Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 55) och dom Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, punkt 48).

39 — Se dom Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, punkt 22), dom Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, punkt 27), dom Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, punkt 26), dom Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 56) och dom Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, punkt 49).

40 — Se dom Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, punkt 23), dom Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, punkt 28), dom Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 57) och dom Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, punkt 49).

41 — Se dom Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, punkt 36), dom Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, punkt 29), dom Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 58) och dom Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, punkt 50).

42 — Se dom Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, punkt 36), dom Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, punkt 29), dom Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, punkt 27), dom Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 59) och dom Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, punkt 51).

74. En nationell domstol överskrider därmed inte de gränser som den har att iaktta vid konstaterandet av en kränkning av grunderna för rättsordningen, när vägran av verkställighet hindrar ett klart åsidosättande av de grundläggande rättigheter som regleras i Europakonventionen eller i unionens rättsordning.⁴³

75. Den hänskjutande domstolen har i förevarande fall anfört två omständigheter och vill få klarhet i huruvida de är relevanta för att fastställa ett åsidosättande av grunderna för rättsordningen i en medlemsstat. För det första gäller det avsaknaden av en närmare motivering för det kvarstadsbelagda beloppet i den dom som ska erkännas (nedan punkt 2) och för det andra de ekonomiska följderna av dess verkställighet som påstås äventyra "statens säkerhet" (nedan punkt 3).

2. Avsaknad av en närmare motiverad beräkning av det yrkade beloppet

76. Den nationella domstolen har som första grund för antagandet att det föreligger ett åsidosättande av grunderna för rättsordningen anfört avsaknaden av en närmare motivering till det kvarstadsbelagda belopp som yrkats i förfarandet om interimistiska åtgärder som den litauiska domstolen enligt uppgifter från den hänskjutande domstolen huvudsakligen grundat på ett inte närmare definierat "utlåtande" som ingetts i målet.

77. Sätillvida uppkommer för det första den grundläggande frågan avseende förenligheten med principen om rätten till en rättvis rättegång, vilken stadfästs i artikel 6 i Europakonventionen och artikel 47.2 i stadgan om de grundläggande rättigheterna,⁴⁴ och för det andra frågan om en avsaknad av motivering har en eventuell, i vart fall delvis, inverkan på möjligheten att erkänna en dom på privaträttens område med hänsyn till grunderna för rättsordningen.

a) Principen om rätten till en rättvis rättegång och motiveringsskyldigheten

78. Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har i detta avseende genomgående slagit fast att rätten till en rättvis rättegång enligt artikel 6.1 i Europakonventionen principiellt sett inbegriper en skyldighet för domstolarna att även motivera sina avgöranden.⁴⁵ Samtidigt har den emellertid även vid upprepade tillfällen också påpekat att kraven på motiveringsskyldighet inte får ställas alltför högt och kan variera beroende på beslutets art och omständigheterna i det enskilda fallet.⁴⁶ Här får hänsyn framför allt tas till beslutets art och skillnaderna mellan medlemsstaternas rättssystem.

79. Det har härvid erkänts att skyldigheten att motivera domstolsbeslut har ett dubbelt syfte. Det ska för det första säkerställas att rätten att yttra sig tillgodoses, med andra ord att domstolen bedömer det som parterna har gjort gällande i tillräcklig utsträckning.⁴⁷ För det andra ska motiveringsskyldigheten ge den tappande parten en möjlighet att förstå varför han tappat målet, och i förekommande fall ge in ett överklagande. Utan tillräcklig motivering skulle inte heller omfattningen av domens rättskraft kunna fastställas och en kärande skulle då till exempel kunna kräva ytterligare en exekutionstitel för samma fordran.⁴⁸

43 — Se i detta avseende dom Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, punkterna 38 och 39), och dom Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, punkt 28).

44 — Avseende homogenitetsprincipen i artikel 52.3 i stadgan se bland annat dom Varec (C-450/06, EU:C:2008:91, punkt 48) och dom McB (C-400/10 PPU, EU:C:2010:582, punkt 53).

45 — Europadomstolens dom av den 19 april 1994 i målet Van de Hurk mot Nederländerna (klagomål nr 16034/90, § 61), av den 9 december 1994 i målet Ruiz Torija mot Spanien (klagomål nr 18390/91, § 29), av den 19 februari i målet Higgins mot Frankrike (klagomål nr 134/1996/753/952, § 42). Se även dom Schröder m.fl./kommissionen (C-221/97 P, EU:C:1998:597, punkt 24).

46 — Europadomstolens dom i målet Ruiz Torija mot Spanien (ovan fotnot 31), § 29, samt dom av den 19 april 1994 i målet Van de Hurk mot Nederländerna (klagomål nr 16034/90, § 61).

47 — Europadomstolens dom av den 21 maj 2002 i målet Jokela mot Finland (klagomål nr 28856/95, §§ 72–73). Europadomstolens dom av den 27 juli 2006 i målet Nedzela mot Frankrike av den 27 juli 2006 (klagomål nr 73695/01, § 55).

48 — Se mitt förslag till avgörande Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:247, punkt 85).

b) Bristfällig motivering och möjlighet att erkänna en dom om interimistiska säkerhetsåtgärder med hänsyn till grunderna för rättsordningen

80. Om man orienterar sig efter dessa riktlinjer i förevarande fall så kan det konstateras att beräkningen av det kvarstadsbelagda beloppet som helt saknar verklighetsgrund är helt obegriplig för svaranden och strider mot principen om rätten till ett rättvist förfarande och följaktligen mot grunderna för rättsordningen. Men detta var uppenbarligen inte fallet i det nationella målet som grundande sig på utlåtanden, och för övrigt får kraven på motivering allmänt inte ställas för högt. I vissa rättsystem finns brett accepterade men få uttryckliga metoder för fastställande av skada utifrån de konkreta omständigheterna i det enskilda fallet, så det är svårt att förstå varför en tillämpning av dessa i en för övrigt tillräckligt motiverad dom som kan bli föremål för ett överklagande, skulle utgöra ett åsidosättande av artikel 6 i Europakonventionen och artikel 47.2 i stadgan om de grundläggande rättigheterna och vara problematisk med hänsyn till grunderna för rättsordningen i en medlemsstat.⁴⁹

81. Om det ovannämnda överförs till frågan om det föreligger ett åsidosättande av grunderna för rättsordningen så innebär detta att en beräkning av ett kvarstadsbelagt belopp som inte motiverats tillräckligt i vart fall inte får betraktas för sig. Avgörande är däremot den omtvistade domen med bilagor i dess helhet och framför allt om de till vilka domen riktar sig hade en rimlig möjlighet att överklaga domen i den stat i vilken den meddelats och göra gällande ett påstått åsidosättande.⁵⁰

82. I förevarande fall talar därför goda skäl för att en beräkning av det kvarstadsbelagda belopp som inte motiverats i tillräcklig grad inte räcker för att fastställa att det föreligger ett åsidosättande av grunderna för rättsordningen, särskilt som beloppets storlek kunde styrkas genom ett utlåtande och även var föremål för ett överklagande i Litauen. De grundläggande principerna om en rättvis rättegång har således iakttagits, även om en närmare motivering till avgörandet hade varit önskvärd.

83. Eftersom invändningen om brist på motivering inte räcker för att fastställa att det föreligger ett åsidosättande av grunderna för rättsordningen ska slutligen frågan huruvida de ekonomiska följderna av verkställighet kan vara relevanta från *ordre public*-synpunkt undersökas.

3. Ingen möjlighet till ersättning vid konkurs för det fall att talan ogillas i målet i huvudsak

84. Det ska inledningsvis än en gång erinras om att syftet med *ordre public*-klausulen är att hindra ett klart åsidosättande av en *rättsregel* som anses vara fundamental i *rättsordningen* i den stat där domen görs gällande eller av en *rättighet* som erkänns som grundläggande i denna rättsordning.⁵¹ Således skyddas *rättsliga* intressen eller i vart fall *intressen som kommer till uttryck i en rättsregel* som avser medlemsstatens politiska, ekonomiska, sociala eller kulturella ordning.

85. Däremot räcker inte *rent ekonomiska* intressen såsom risken för, om än en mycket stor, ekonomisk skada. Detta gäller i princip även när det rör sig om offentliga intressen, såsom i förevarande fall Republiken Lettlands intressen,⁵² som i egenskap av ekonomisk aktör bedriver verksamhet genom offentligrättsliga bolag och som i detta sammanhang kan åsamkas skada.

49 — Tyska Bundesgerichtshof har slagit fast att en schablonmässig beräkning av ersättningen i den franska lagstiftningen är förenlig med nationell *ordre public*, se BGH, dom av den 26 september 1979 (nr VIII ZB 10/79, BGHZ 75, 167).

50 — Detta gäller även och framför allt för det fall att principen om rätten till en rättvis rättegång inskränkts på grund av behovet av ett skyndsamt avgörande. Se i detta avseende dom Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2006:281, punkt 66).

51 — Se dom Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, punkt 36), dom Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, punkt 29), dom Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219, punkt 27), dom Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 59) och dom Trade Agency (C-619/10, EU:C:2012:531, punkt 51) samt definitionen av begreppet *ordre public* i artikel 26 i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (EUT L 160, s. 1), i den konkurrensrättsliga regleringen i förordning (EG) nr 44/2001.

52 — Se avseende en liknande situation, Europadomstolens dom av den 24 september 2013 i målet De Luca mot Italien (klagomål nr 43870/04, §§ 54 och 55).

86. Det ekonomiska intresset är följaktligen enligt den hänskjutande domstolens uppfattning i vart fall ett rättsligt relevant intresse som således kan beaktas inom ramen för artikel 34.1 i förordning (EG) nr 44/2001 när rättsordningen och "statens säkerhet" kan äventyras på ett tillräckligt konkret sätt genom en överhängande ekonomisk skada. Den nationella domstolen har emellertid inte angett hur detta ska ha skett i det enskilda fallet under omständigheterna i det nationella målet. Den har framför allt inte anfört om de aktuella åtgärderna, såsom Lidosta Riga påpekat, på ett märkbart sätt kan skada den militärstrategiska roll som flygplatsen i Riga har. Denna aspekt kan således inte diskuteras vid bedömningen av tolkningsfrågan, vars rättsliga och faktiska ram avgränsas genom den nationella domstolens begäran om förhandsavgörande,⁵³ i vilken enbart ett "åsidosättande av statens ekonomiska intressen" påtalas.

87. Det är i begreppsmässigt och i systematiskt hänseende högst tvivelaktigt om frågan om det föreligger ett sådant åsidosättande av grunderna för rättsordningen på grund av fara för utarmning av staten, varvid det inte finns någon tillämplig rättspraxis avseende denna fråga, över huvud taget kan besvaras jakande, eftersom ekonomiska hänsyn i princip är främmande vid en bedömning avseende grunderna för rättsordningen.

88. Denna fråga kan följaktligen betraktas som hypotetisk i förevarande fall och behöver inte besvaras, eftersom en undantagssituation, tvärtemot den kategoriskt formulerade tolkningsfrågan, där ett allvarligt hot mot statens säkerhet angetts föreligga, vid en helhetsbedömning av de omständigheter som den hänskjutande domstolen angett i förevarande fall, kan uteslutas, även vid en ekonomisk risk för utebliven betalning som uppgår till cirka 58 miljoner euro. Hur högt detta belopp än må vara räcker det med största sannolikhet inte för att ha omvälvande inverkan på en stat. Detta gäller i än högre grad när verkställighetsåtgärderna huvudsakligen består i kvarstad och dessa i sig inte påverkar integriteten hos de ekonomiska rättigheterna och äganderätten.

89. Avseende frågan om mildring av ekonomiska risker har domstolen i ett annat sammanhang visserligen slagit fast att i ett interimistiskt förfarande ska även återbetalning av det beviljade beloppet säkerställas för det fall sökandens talan i sak ogillas.⁵⁴ Denna praxis hänför sig emellertid till förordnanden där den till vilket förordnandet var riktat var tvungen att *erlägga betalning* till sökanden genom en interimistisk åtgärd. Den ska emellertid inte utvidgas till att omfatta förordnanden om säkerhetsåtgärder, såsom åtgärder i form av den i det nationella målet aktuella kvarstaden.

90. Mot bakgrund av vad som anförts ovan finns inte heller skäl att anse att det föreligger ett åsidosättande av grunderna för rättsordningen på grund av ekonomiska överväganden.

4. Slutsats i denna del

91. Den fjärde tolkningsfrågan ska således besvaras så, att varken bristen på motivering av den dom som ska verkställas eller de ekonomiska följderna av ett verkställande utgör skäl för att vägra erkänna domen med hänsyn till grunderna för rättsordningen (*ordre public*).

53 — Se i detta avseende artikel 94 i domstolens rättegångsregler.

54 — Se dom Van Uden (C-391/95, EU:C:1998:543, punkt 47, avseende en åtgärd varigenom det beslutas om provisorisk betalning såsom motprestation i enlighet med ett avtal" och dom Mietz (C-99/96, EU:C:1999:202, punkt 42), som meddelades vid en tidpunkt då artikel 24 i Brysselkonventionen var tillämplig.

V – Förslag till avgörande

92. Mot bakgrund av föregående överväganden föreslår jag att domstolen besvarar tolkningsfrågorna på följande sätt:

1. En tvist avseende interimistiska åtgärder som de som är aktuella i det nationella målet inom ramen för vilket ett privaträttsligt lufttransportföretag i målet i huvudsaken på grund av överträdelser av EU:s konkurrenslagstiftning begärt skadestånd bland annat av ett bolag i vilket ett offentligrättsligt organ innehar aktier som möjliggör för lufttransportföretaget att använda flygplatsen mot betalning av flygplatsavgifter faller inom privaträttens område i den mening som avses i artikel 1.1 i förordning (EG) nr 44/2001, även om flygplatsavgifter och eventuella nedsättningar av dessa avgifter regleras i den nationella lagstiftningen.
2. Ett skadeståndsförfarande som det som är aktuellt i målet i huvudsaken kan inte anses vara ett mål som rör giltigheten av bolagsorganens beslut i den mening som avses i artikel 22.2 i förordning (EG) nr 44/2001.
3. Under omständigheterna i det nationella målet kan varken bristen på motivering av den dom som ska verkställas eller de ekonomiska följderna av ett verkställande utgöra skäl för att vägra erkänna domen med hänsyn till grunderna för rättsordningen (*ordre public*).